

REMISSVAR

2026-06-16

Dnr: BO 2026-0128

Utrikesdepartementet

Ud.remissvar@regerinskansliet.se

Promemorian Ds 2026:6 En översyn av det konsulära regelverket

(dnr UD2026/04252)

Inledning och avgränsning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Barnombudsmannen tar emot ett stort antal remisser och har inte möjlighet att lämna synpunkter på alla. I detta remissyttrande fokuserar Barnombudsmannen på synpunkter främst kopplat till barns rättigheter i relation till hedersrelaterat våld och förtryck.

Barnombudsmannen konstaterar att utredaren på flera ställen uppmärksammar hedersrelaterat våld och förtryck samt dess konsekvenser. Utredaren beaktar även detta i vissa av promemorians bedömningar, vilket är positivt. Barnombudsmannen anser dock att problemet hade behövt uppmärksammas ytterligare.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ofta transnationellt. Kontroll och bestraffningar sker både i Sverige och utomlands, genom släkt- och nätverksstrukturer som sträcker sig över flera länder. Enligt tidigare uppskattningar förs hundratals barn och unga bort och kvarhålls utomlands varje år.¹

Barnombudsmannens intervjuer med barn och unga visar att många barn och unga i hederskontext utsätts för hot om bortförande, förs ut ur landet mot sin vilja eller utan möjligheter att påverka beslutet, eller kvarhålls i miljöer där de riskerar att utsättas för barn- och tvångsäktenskap, könsstympning, omvändelseförsök eller andra allvarliga former av hedersrelaterat våld och förtryck.²

¹ Socialdepartementet, *Ds 2022:9 Ett utvidgat utreseförbud för barn*, s. 73–75.

² Barnombudsmannens årsrapport 2026, *"Det var som att leva i ett fångelse. Jag kunde knappt andas" – om hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och unga, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor* (2026).

”Pappa tog mig till hemlandet, till en släkting, en äldre man som skulle hjälpa mig att bli normal och ta bort förbannelsen. För det var så de såg på mig, som en förbannelse, ett straff från Gud. Jag stängdes in i huset i flera månader[...] Jag trodde att jag skulle dö där. Men igen, jag spelade spelet. Jag låtsades att jag var botad. Jag gick med på att förlova mig med en tjej där, gjorde vad som helst bara för att få komma därifrån till Sverige.” (*Kille*)

6.5.6 Strandsatta barn

Barnombudsmannen anser att det finns behov av att fördjupa analysen och vidta ytterligare åtgärder när det gäller förutsättningarna att bistå barn och unga som har förts till och lämnats kvar i utlandet av vårdnadshavare. Även om det är frågor som inte ligger inom utredningens uppdrag menar Barnombudsmannen att det behöver uppmärksammas i den fortsatta beredningen och utredas vidare.

Barnombudsmannen anser också att det är särskilt angeläget att säkerställa att adekvata riskbedömningar genomförs för att i större utsträckning motverka att barn och unga förs ut ur Sverige.

8.2.4 Bosättningsbegreppet

Barnombudsmannen konstaterar att kravet på laglig rätt att vistas i Sverige som villkor för konsulärt bistånd riskerar att få allvarliga konsekvenser för barn och unga som hindras från att återvända till Sverige, till exempel till följd av hedersrelaterat våld och förtryck. Ett uppehållstillstånd kan löpa ut under den tid barn och unga hålls kvar utomlands. I ett sådant läge skulle barnet, trots att den är ett brottsoffer, falla utanför kretsen av de som kan få konsulärt stöd, just när behovet är som störst.

Barnombudsmannen anser att regleringen bör ge utrymme för undantag vid synnerliga skäl, exempelvis när det rör barn utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. En sådan undantagsbestämmelse behöver inte innebära en utvidgning av det konsulära uppdraget i stort.

8.2.6 Rimlighetsbedömning

Reseavrådan

Barnombudsmannen välkomnar att en reseavrådan inte utgör ett absolut hinder för konsulärt bistånd och att hänsyn ska tas till om den enskilde är särskilt utsatt. Det är viktigt att barns utsatthet ges betydande tyngd i den samlade bedömningen.

Angående barnrättsliga perspektiv i utredningens förslag

Barnombudsmannen välkomnar att utredaren i vissa delar av promemorian särskilt lyfter fram och analyserar situationer som kan röra barn.

Barnombudsmannen saknar dock ett genomgående barnrättsperspektiv.

Barnkonventionen nämns inte, barn har inte gjorts delaktiga och någon fördjupad barnkonsekvensanalys har inte genomförts i alla relevanta situationer [jfr FN:s barnrättskommittés rekommendationer till Sverige CRC/C/SWE/CO/6–7 p.6(b) och 18(a)]. Detta är anmärkningsvärt eftersom flera av de frågor som behandlas,

exempelvis situationer där barn befinner sig i utsatthet utomlands, direkt berör barns rättigheter och behov av skydd.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit utredaren Lisa Lindström. I den slutliga handläggningen av ärendet har även biträdande avdelningschefen och chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
Barnombudsman

Kopia till
Ud.rs.svar@gov.se